

Noviteti u označavanju hrane

Međunarodno savjetovanje – polimerni materijali i ambalaža

dr. sc. Sanja Kolarić Kravar

Ministarstvo poljoprivrede

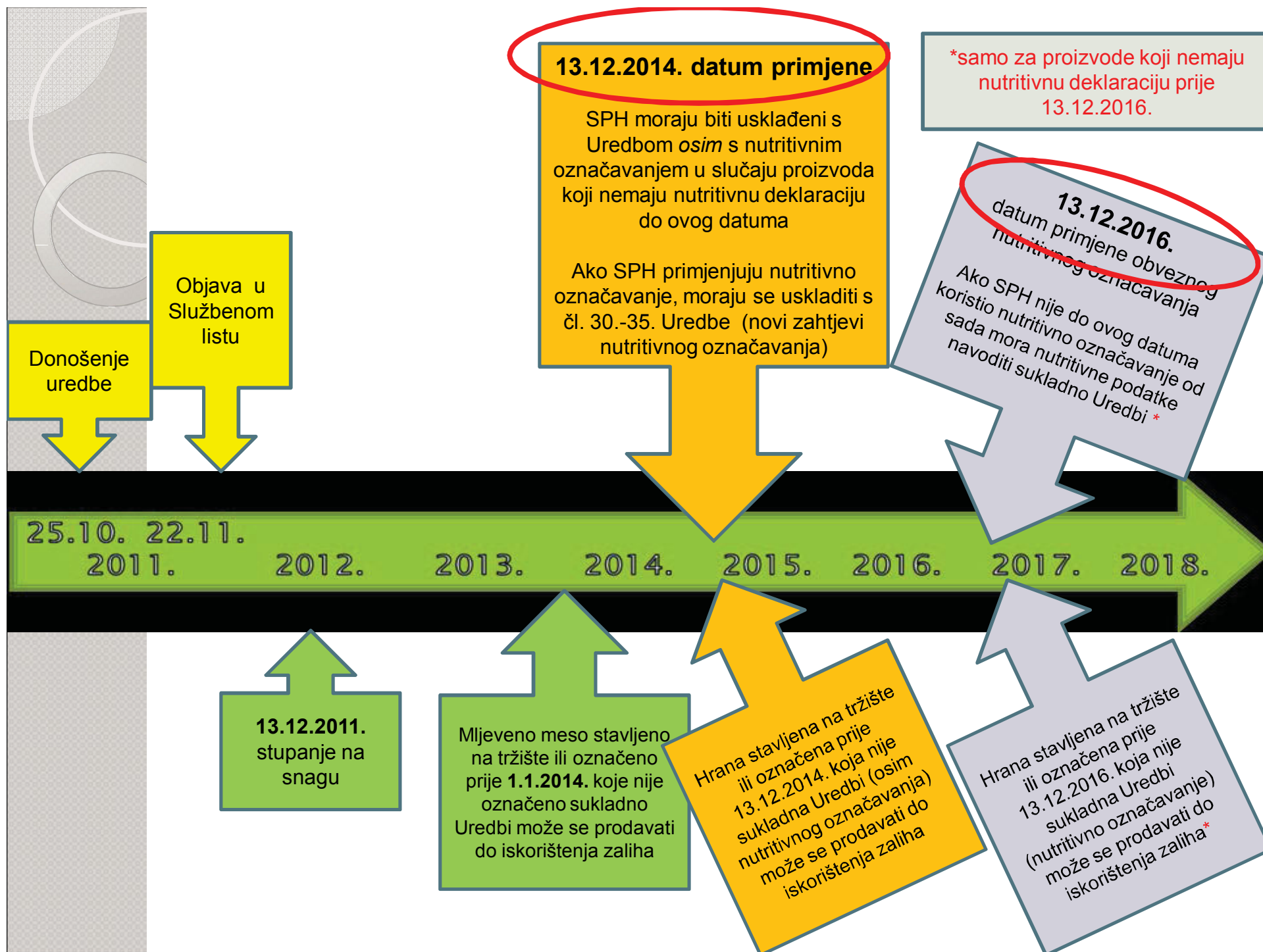
Uprava kvalitete hrane i fitosanitarne politike

Zagreb, 26. studenoga 2014.

Informiranje potrošača o hrani

Ciljevi Uredbe (EU) br. 1169/2011

- visoka razina zaštite zdravlja i interesa potrošača
- osigurati pravo potrošača na informacije – dati ispravne i jasne (neobmanjujuće) informacije o hrani koja se konzumira
- pojednostaviti postojeće propise o označavanju hrane radi jedinstvene primjene
- jasno i čitljivo označavanje
- dostupnost podataka koji povezuju prehranu i zdravlje te omogućuju izbor hrane koji odgovara prehrambenim potrebama pojedinca

Informacije o hrani

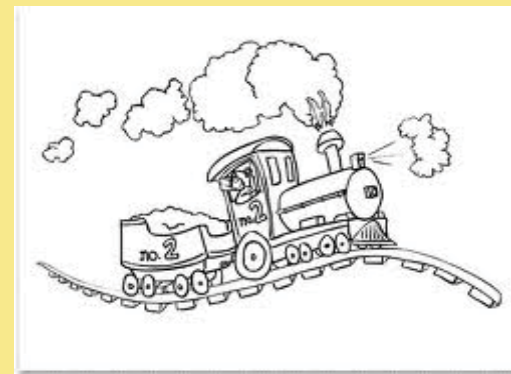
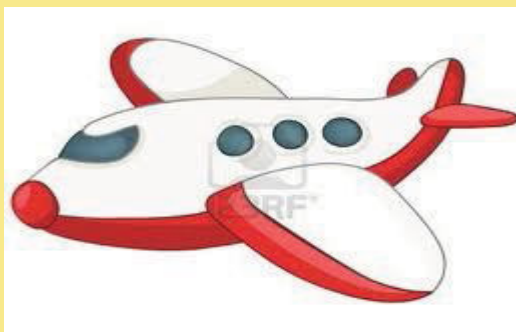

"...informacije koje se odnose na hranu, a dostupne su krajnjem potrošaču putem etiketa, drugog popratnog materijala ili na bilo koji drugi način, uključujući sredstva moderne tehnologije ili verbalne komunikacije"

Članak 2. stavak 2. podst. (a) Uredbe 1169/2011

Predmet i područje primjene

- na subjekte u poslovanju hranom u svim fazama prehrambenog lanca ako njihove djelatnosti uključuju pružanje informacija o hrani potrošačima
- na svu hranu namijenjenu krajnjem potrošaču, uključujući hranu koju nude objekti javne prehrane
- na hranu namijenjenu opskrbi objekata javne prehrane
- na ugostiteljske usluge koje pružaju prijevoznika poduzeća u slučaju polaska s državnih područja država članica na koje se primjenjuju Ugovori

Što je novo?!

- Jasnije definirane odgovornosti SPH
- Praksa poštenog informiranja
- Prodaja na daljinu
- Bolja čitljivost (propisana veličina slova, definirano vidno polje, glavno vidno polje)
- Obvezno označavanje alergena u popisu sastojaka i dodatno naglašavanje uporabom vrsta pisma koje se jasno razlikuje od vrste pisma ostalih sastojaka, na primjer slovima, stilovima ili bojama u pozadini

Što je novo?!

- Nazivi hrane – navodi uz nazive
- Mjesto podrijetla, zemlja podrijetla
- Obvezno navođenje datuma zamrzavanja ili datuma prvog zamrzavanja
- Obvezno navođenje hranjivih vrijednosti hrane (nutritivna deklaracija)

Odgovornosti SPH

- SPH odgovoran za informacije o hrani jest subjekt pod čijim se imenom ili nazivom tvrtke hrana stavlja na tržište ili, ako taj subjekt nema sjedište u Uniji, uvoznik za tržište Unije
- SPH odgovoran za informacije o hrani mora osigurati prisutnost i točnost informacija o hrani u skladu s primjenjivim propisima o informacijama o hrani i zahtjevima odgovarajućih nacionalnih propisa

Odgovornosti SPH

- SPH koji nemaju utjecaj na informacije o hrani ne smiju dobavljati hranu za koju, na temelju informacija koje imaju kao stručnjaci, znaju ili pretpostavljaju da ne udovoljava primjenjivim propisima o informacijama o hrani i zahtjevima odgovarajućih nacionalnih propisa.
- U okviru svog poslovanja, subjekti u poslovanju hranom ne smiju mijenjati informacije o hrani ako bi te informacije mogle dovesti krajnjega potrošača u zabludu ili na ikoji drugi način smanjiti razinu zaštite potrošača i mogućnost krajnjega potrošača da bude informiran pri odabiru.
Subjekti u poslovanju hranom odgovorni su za sve promjene informacija koje prate hranu.

- Primjenjuje se i na
prezentiranje hrane, posebno njezin oblik,
izgled ili ambalažu, upotrijebljene ambalažne
materijale, način na koji je raspoređena i
okruženje u kojemu je izložena**

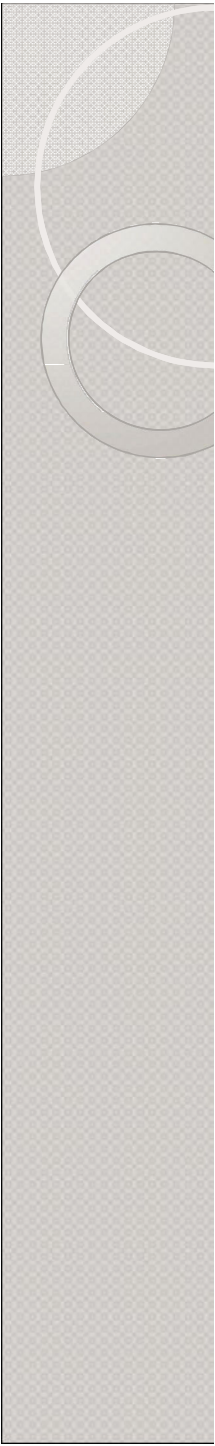
Prodaja na daljinu

- prije same kupnje odgovorni SPH treba pružiti sve obvezne informacije o hrani* osim datuma minimalne trajnosti ili "upotrijebiti do" datuma
 - obvezne informacije o hrani trebale bi biti navedene u popratnom dokumentu prilikom prodaje na daljinu ili ih treba pružiti u nekom drugom primjerenom obliku koji subjekt u poslovanju s hranom mora jasno odrediti bez naplate dodatnih troškova krajnjem korisniku
 - "obvezne informacije o hrani" su sve informacije koje se moraju pružiti krajnjem potrošaču u skladu s propisima EU općenito, a ne samo ograničavajući se na Uredbu 1169/2011
 - "sredstva komunikacije na daljinu" su sredstva koja se mogu koristiti za zaključivanje posla između dobavljača i potrošača bez njihove istovremene fizičke prisutnosti
- u trenutku isporuke odgovorni SPH treba pružiti sve obvezne podatke (uključujući datum minimalne trajnosti ili "upotrijebiti do" datum

Obvezni podaci - čl. 9. Uredbe 1169/2011

- (a) naziv hrane;
- (b) popis sastojaka;
- (c) svi sastojci ili pomoćne tvari u procesu proizvodnje koji su navedeni u Prilogu II. ili dobiveni od tvari ili proizvoda iz Priloga II. koji uzrokuju alergije ili intolerancije, a koji su upotrijebljeni u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku;
- (d) količina određenih sastojaka ili kategorija sastojaka;
- (e) neto količina hrane;
- (f) datum minimuma;
- (g) posebni uvjeti;
- (h) ime ili naziv proizvođača, stavka 1.;
- (i) zemlja ili mjesto podrijetla, sukladno članku 26.;
- (j) upute za upotrebu ili pripremu, kada u nedostatku takve upute ne bi bila moguća pravilna upotreba hrane;
- (k) za pića koja sadrže više od 1,2 % vol. alkohola, stvarnu alkoholnu jakost po volumenu;
- (l) nutritivna deklaracija;
- (m) lot (Pravilnik o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada ("Narodne novine" broj 26/13.)

Podaci se navode riječima i brojkama!

Vidno polje i glavno vidno polje

Vidno polje – sve površine ambalaže na kojima je moguće pročitati podatke s jedne točke gledanja.

Glavno vidno polje – vidno polje ambalaže koje će potrošač najvjerojatnije vidjeti na prvi pogled prilikom kupnje i koje mu omogućava da odmah prepozna svojstva i prirodu proizvoda.

Ako ambalaža ima nekoliko takvih vidnih polja glavno vidno polje je ono koje odabere subjekt u poslovanju s hranom.

Prezentiranje obveznih podataka

obvezni podaci moraju
biti navedeni slovima
minimalne visine x
1.2 mm

Iznimka

u slučaju ambalaže ili
spremnika čija je najveća
površina manja od 80
cm², visina x slova mora
biti jednaka ili veća od
0,9 mm

Legenda

1. Gornja linija slova
2. Visina velikih slova
3. Srednja linija
4. Linija teksta
5. Linija slova ispod linije teksta
6. Visina x
7. Veličina slova

V
I
S
I
N
A
x

Definicija "najveće površine"

**pravokutna ambalaža
ili ambalaža u obliku
kutije**

jedna cijela stranica
predmetne ambalaže
visina x širina

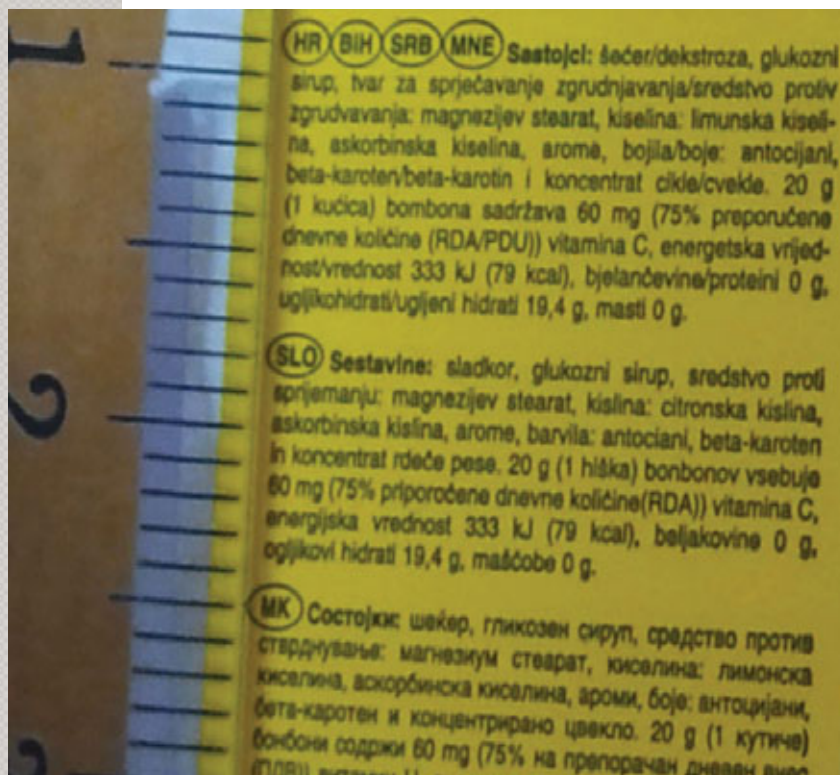
**cilindrična ambalaža
(limenka) ili ambalaže
u obliku boce**

površina isključujući
vrhove, dna, obode na
vrhu i dnu limenki,
ramena i vratove boca i
staklenki

Primjer

Primjer veličina slova DO SADA!
(font na slici cca 0,5 mm)

Primjer

Primjer označenog proizvoda sa propisanom veličinom slova (font cca 1,2 mm) – novost!

**Bolja
čitljivost!**

Hrana koja mora biti označena jednim ili više dodatnih navoda

Hrana koja sadrži aspartam/sol aspartam-acesulfama koji su odobreni u skladu s Uredbom (EZ) br.1333/2008.

„**sadrži aspartam (izvor fenilalanina)**” mora biti navedeno na etiketi ako su aspartam/sol aspartam-acesulfama navedeni na popisu sastojaka samo E brojem.

„**sadrži izvor fenilalanina**” mora biti navedeno na etiketi ako je aspartam/sol aspartam-acesulfama naveden u popisu sastojaka samo sa svojim specifičnim nazivom.

Pića s visokim sadržajem kofeina ili hrana s dodatkom kofeina

Pića, osim pića na bazi kave, čaja ili ekstrakta kave ili čaja čiji naziv sadrži izraz „kava” ili „čaj”, koja su:

- namijenjena za konzumaciju bez promjene i sadrže kofein iz bilo kojeg izvora u količini većoj od 150 mg/l, ili
- u koncentriranom ili dehidriranom obliku i koja nakon rekonstitucije sadrže kofein iz bilo kojeg izvora u količini većoj od 150 mg/l.

„**Visoki sadržaj kofeina. Ne preporučuje se djeci, trudnicama ili dojiljama**” treba se nalaziti u istom vidnom polju kao naziv pića, nakon čega se, u skladu s člankom 13. stavkom 1. ove Uredbe, u zagradi navodi sadržaj kofeina izražen u mg na 100 ml.

Hrana, osim pića, kojoj je kofein dodan u fiziološke svrhe.

„**Sadrži kofein. Ne preporučuje se djeci ili trudnicama**” treba se nalaziti u istom vidnom polju kao naziv hrane, nakon čega se, u skladu s člankom 13. stavkom 1. ove Uredbe, u zagradi navodi sadržaj kofeina izražen u mg na 100 g/ml.

U slučaju **dodataka prehrani** sadržaj kofeina iskazuje se po obroku koji je na etiketi preporučen za dnevnu konzumaciju.

Primjeri

**Primjer označavanja
proizvoda DO SADA!**

**Osvježavajuće
bezalkoholno piće
s okusom maline**

**Visoki sadržaj
kofeina
(35 mg u 100 ml)**

**Novi način označavanja
dodatnih podataka**

**Osvježavajuće
bezalkoholno piće
s okusom maline**

**Visoki sadržaj
kofeina. Ne
preporučuje se
djeci, trudnicama
ili dojiljama (35 mg
u 100 ml)**

Hrana koja mora biti označena jednim ili više dodatnih navoda

Smrznuto meso, pripravci od smrznutog mesa i smrznuti neprerađeni proizvodi ribarstva

Smrznuto meso, pripravci od smrznutog mesa i smrznuti neprerađeni proizvodi ribarstva.

datum zamrzavanja ili datum prvoga zamrzavanja ako je proizvod smrznut više puta u skladu s točkom 3. Priloga X.

Datum zamrzavanja

Datum zamrzavanja ili datum prvoga zamrzavanja

- ispred datuma navodi se tekst:
"Zamrznuto dana ..."
- iza čega slijedi datum ili podatak gdje se na ambalaži nalazi datum
- oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.
- nakon što se jednom odmrzne mljeveno meso, mesni pripravci i SOM ne smiju se ponovno zamrzavati*

* (Uredba (EZ) br. 853/2004 o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla)

Naziv hrane – postojeći zahtjevi

Naziv hrane mora sadržavati ili biti popraćen podacima o fizikalnom stanju hrane ili njezinoj posebnoj obradi u svim slučajevima u kojima bi izostavljanje tih informacija potrošača moglo dovesti u zabludu.

na primjer:

- u prahu
- ponovno smrznuta
- liofilizirana
- brzo smrznuta
- koncentrirana
- dimljena

Naziv hrane – novi zahtjevi

- hrana koja je smrznuta prije prodaje, a koja se prodaje u odmrznutom stanju, uz naziv hrane treba navesti **ODMRZNUTO**
- hrana obrađena ionizirajućim zračenjem mora biti označena **ZRAČENO** ili **OBRAĐENO IONIZIRAJUĆIM ZRAČENJEM**
- hrana u kojoj je sastavni dio ili sastojak, za koje potrošač očekuje da se uobičajeno koriste ili da su prirodno prisutni, zamijenjeni drugim sastavnim dijelom ili sastojkom treba jasno navesti **SASTAVNI DIO ILI SASTOJAK KOJI JE UPOTRIJEBLJEN ZA DJELOMIČNU ILI POTPUNU ZAMJENU**
- mesni proizvodi, mesni pripravci i proizvoda ribarstva koji sadrže dodane bjelančevine, uključujući hidrolizirane bjelančevine podrijetlom od druge životinje, uz naziv hrane treba navesti **PRISUTNE BJELANČEVINE I NJIHOVO PODRIJETLO**
- mesni proizvodi i mesni pripravci u obliku komada, odreska, dijela ili obroka mesa i proizvoda ribarstva i pripremljene proizvode ribarstva u obliku komada, odreska, dijela, porcije, fileta ili čitavoga proizvoda ribarstva, ako je dodana voda u količini većoj od 5% mase gotovoga proizvoda - naziv hrane sadrži **NAVOD O DODANOJ VODI**
- mesni proizvodi, mesni pripravci i proizvodi ribarstva koji izgledaju kao da su dobiveni od cijeloga komada mesa ili ribe, ali se zapravo sastoje od različitih komada spojenih drugim sastojcima, uključujući prehrambene aditive i prehrambene enzime ili druge tvari, moraju biti označeni sljedećim navodom:

"sastavljeno i oblikovano meso od komada mesa" ili

"sastavljena i oblikovana riba od komada ribe"

Primjer

ako je dodana voda u količini većoj od 5%
mase gotovoga proizvoda

naziv hrane mora sadržavati navod o
dodanoj vodi

Primjer

Navod o dodanoj vodi uz naziv hrane nije potreban budući da proizvod nije u obliku komada, odreska ili dijela mesa

Posebne odredbe o navođenju sastojaka padajućim redoslijedom s obzirom na masu (Prilog VII.)

Rafinirana ulja i masti bilnog podrijetla

Mogu se navesti zajedno u sklopu popisa sastojaka kao "biljna ulja" / "biljne masti", nakon čega slijedi popis naziva određenog biljnog izvora te može slijediti napomena "u promjenjivim udjelima".

Izrazi "potpuno hidrogenirano" ili "djelomično hidrogenirano" moraju se navesti uz navod hidrogeniranog ulja/masti.

Primjeri

Označavanje sastojka

(rafinirana ulja bilnog podrijetla) **DO SADA!**

Sastojci: biljno ulje,
sol, mlijeko, voda,
regulator kiselosti
(limunska kiselina),
bojilo (beta karoten)

Novi način

označavanja sastojka

(rafinirana ulja bilnog podrijetla)

Sastojci: biljno ulje
(laneno, djelomično
hidrogenirano
suncokretovo), sol,
mlijeko, voda,
regulator kiselosti
(limunska kiselina),
bojilo (beta karoten)

ALLERGENI

TVARI ILI PROIZVODI KOJI UZROKUJU ALERGIJE ILI INTOLERANCIJE – Prilog II. Uredbe (EU) br. 1169/2011

1. **Žitarice koje sadrže gluten, tj. pšenica (poput pira i pšenice khorasan), raž, ječam, zob ili njihovi sojevi dobiveni hibridizacijom te proizvodi od tih žitarica, osim:**

- (a) glukoznih sirupa na bazi pšenice, uključujući dekstrozu ⁽¹⁾;
- (b) maltodekstrina na bazi pšenice ⁽¹⁾;
- (c) glukoznih sirupa na bazi ječma;
- (d) žitarica koje se upotrebljavaju za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla;

2. **Rakovi i proizvodi od rakova;**

3. **Jaja i proizvodi od jaja;**

4. **Riba i riblji proizvodi, osim:**

- (a) riblje želatine koja se koristi kao nosač za vitamine i karotenoide;
- (b) riblje želatine ili ribljeg mjehura koji se upotrebljavaju kao sredstvo za bistrenje piva i vina;

5. **Kikiriki i proizvodi od kikirikija;**

6. **Zrna soje i proizvodi od soje, osim:**

- (a) potpuno rafiniranog sojinog ulja i masti ⁽¹⁾;
- (b) prirodnih miješanih tokoferola (E306), prirodnog D-alfa tokoferola, prirodnog D-alfa tokoferol acetata i prirodnog D-alfa tokoferol sukcinata od soje;
- (c) biljnih fitosterola i fitosterol estera od sojinog ulja;
- (d) biljnog stanol estera proizvedenog od biljnih sterola dobivenih od sojinog ulja;

TVARI ILI PROIZVODI KOJI UZROKUJU ALERGIJE ILI INTOLERANCIJE – Prilog II. Uredbe (EU) br. 1169/2011

7. **Mlijeko i mliječni proizvodi (uključujući laktozu)**, osim:
 - (a) sirutke koja se upotrebljava za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla;
 - (b) laktitola;
8. **Orašasto voće**, tj. bademi (*Amygdalus communis* L.), lješnjaci (*Corylus avellana*), orasi (*Juglans regia*), indijski oraščići (*Anacardium occidentale*), pekan orasi (*Carya illinoensis* (Wangenh.) K. Koch), brazilski orasi (*Bertholletia excelsa*), pistacije (*Pistacia vera*), makadamije ili kvinslandski orasi (*Macadamia ternifolia*) te njihovi proizvodi, osim orašastog voća koje se upotrebljava za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla;
9. **Celer i njegovi proizvodi**;
10. **Gorušica i proizvodi od gorušice**;
11. **Sjeme sezama i proizvodi od sjemena sezama**;
12. **Sumporni dioksid i sulfiti pri koncentracijama većim od 10 mg/kg ili 10 mg/L računati kao ukupni SO₂**, koji su u proizvodima pripremljenim za konzumaciju ili rekonstituiranim u skladu s uputama proizvođača;
13. **Lupina i proizvodi od lupine**;
14. **Mekušci i proizvodi od mekušaca**.

(1) I njihovih proizvoda ako se postupkom kojemu su podvrgnuti vjerojatno neće povećati razina koja uzrokuje alergiju za proizvod od kojega su dobiveni, a koju je procijenila Agencija.

Sastojci koji mogu izazvati alergije ili intolerancije

- obvezno označavanje u popisu sastojaka s jasnom uputom na naziv tvari ili proizvoda kako su navedeni u Prilogu II.
- dodatno naglašavanje uporabom vrsta pisma koje se jasno razlikuje od vrste pisma kojom su navedeni ostali sastojci (npr. slovima, stilovima ili bojama u pozadini)

Način označavanja
alergena DO SADA!

Primjeri

Novi način
označavanja alergena

Keks s jabukom

Sastojci: šećer, pšenično
brašno, palmina mast,
jabuka (5%), sol,
emulgator E 322,
regulator kiselosti E 450,
tvar za rahljenje E 503,
antioksidans kalijev
metabisulfit.
Proizvod sadrži gluten i
sulfit.

Keks s jabukom

Sastojci: šećer, **pšenično**
brašno, palmina mast, jabuka
(5%), sol, emulgator E 322,
regulator kiselosti E 450, tvar
za rahljenje E 503,
antioksidans E 224 (**sulfiti**).

Sastojci koji mogu izazvati alergije ili intolerancije

- ako nema popisa sastojaka navode se iza riječi "sadrži" (npr. pića koja sadrže više od 1,2% vol. alkohola)

Primjer:

Krem liker (sadrži najmanje 15% alkohola)

može sadržavati jaja ➡ Sadrži jaja

Sastojci koji mogu izazvati alergije ili intolerancije

- nije potrebno navoditi ako naziv hrane jasno upućuje na tu tvar ili proizvod

Primjer: pšenično brašno, jogurt, maslac, pšenično pivo

!Napomena: ako su npr. maslac ili pšenično brašno jedan od sastojaka u proizvodu onda ih treba istaknuti u popisu sastojaka

Sastojci koji mogu izazvati alergije ili intolerancije

- ako nekoliko sastojaka ili pomoćnih tvari u procesu proizvodnje hrane potječu od jedne tvari ili proizvoda iz Priloga II., to je potrebno jasno navesti za svaki sastojak ili pomoćnu tvar u postupku proizvodnje

Primjer:

ako hrana sadrži prehrambene aditive, nosače i pomoćne tvari koji su dobiveni iz pšenice

"... aditiv (1), aditiv (1), nosač (1), pomoćna tvar (1) ..."

(1) iz **pšenice**

Sastojci koji mogu izazvati alergije ili intolerancije

Ambalaža ili spremnik za hranu čija je najveća površina manja od 10 cm²

- popis sastojaka nije obvezan
- na ambalaži ili na etiketi treba obvezno navesti:
 - naziv hrane
 - alergene
 - neto količinu
 - rok trajanja
- alergeni ➡ „sadrži” iza koje se navodi naziv tvari ili proizvoda koji uzrokuje alergije ili netolerancije.
- primjenjuje se i opće pravilo, prema kojem prisutnost tvari ili proizvoda koji uzrokuju alergije ili netolerancije nije potrebno navesti ako se nazivom hrane jasno upućuje na tu tvar ili proizvod, primjenjuje se i u ovom slučaju

Dobrovoljne informacije o hrani – čl. 36. Uredbe 1169/2011

Komisija mora donijeti provedbene akte za primjenu zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka na sljedeće informacije o hrani koje se navode dobrovoljno:

(a) informacije o mogućoj i nenamjernoj prisutnosti u hrani tvari ili proizvoda koji uzrokuju alergije ili intolerancije

??? može sadržavati tragove [alergen] ???

- kada postoji mogućnost nenamjerne prisutnosti alergena
- ne može biti zamjena za dobru higijensku praksu

Navođenje roka trajanja - razlika

"Datum kvalitete"
datum minimalne trajnosti

vs.

"Datum sigurnosti"
upotrijebiti do (datum)

„datum minimalne trajnosti” je datum do kojeg hrana zadržava svoja posebna svojstva ako se čuva na pravilan način

Nakon **"upotrijebiti do"** datuma hrana se smatra nesigurnom u skladu s čl. 14. st. 2. do 5. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

Rok trajanja

Datum minimalne trajnosti

- ✓ **"Najbolje upotrijebiti do..."** kada datum uključuje oznaku dana
- ✓ **"Najbolje upotrijebiti do kraja..."** u ostalim slučajevima
- slijedi datum ili podatak gdje se na ambalaži nalazi datum

Oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i, po mogućnosti, godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.

Po potrebi se uz te podatke navodi opis uvjeta čuvanja hrane kojih se treba pridržavati kako bi hrana zadržala svoja svojstva tijekom određenog razdoblja.

Rok trajanja

"Upotrijebiti do" datum

- ✓ Hrana koja je s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva i stoga je vjerojatno da će nakon kraćega razdoblja predstavljati izravnu opasnost za zdravlje ljudi

✓ "Upotrijebiti do ..." datum

- slijedi datum ili podatak gdje se na ambalaži nalazi datum

Oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i, po mogućnosti, godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.

Uz te podatke **navodi se** opis uvjeta čuvanja hrane kojih se treba pridržavati.

- navodi se na svakoj pojedinačnoj pretpakiranoj porciji

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

- "mjesto podrijetla" je bilo koje mjesto koje se navodi kao mjesto iz kojeg potječe hrana, **a koje nije** "zemlja podrijetla", kako je utvrđeno čl. 23. do 26. Uredbe (EEZ) br. 2913/92
- ime, naziv ili adresa subjekta u poslovanju hranom na etiketi **ne smatra se** zemljom podrijetla ili mjestom podrijetla hrane u smislu ove Uredbe

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

Obvezno navođenje:

- a) ako bi izostavljanje toga podatka moglo dovesti potrošača u zabludu u pogledu stvarne zemlje ili mjesta podrijetla hrane, a posebno ako bi informacije koje prate hranu ili čitava etiketa ukazivale na to da hrana potječe iz druge zemlje ili mjesta podrijetla
- b) maslinovo ulje, goveđe meso, voće i povrće, banane, med, riba, vino, jaja, uvozna perad

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

c) kod svježeg, rashlađenog ili smrznutog svinjskog mesa, ovčjeg i kozjeg mesa i mesa peradi

d) ako s
odgov
sastoj
podrije
zemlja
razlikuj

Točke c) i d) – prema provedbenim propisima koje donosi Komisija nakon ocjene utjecaja (rok za donošenje je 13. prosinca 2013.)

je mjesto podrijetla hrane.

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1337/2013
od 13. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila primjenu
Uredbe (EU) br. 1183/2011 Europskog Parlamenta i Vijeća u
pogledu zemlje podrijetla za
svako meso
te

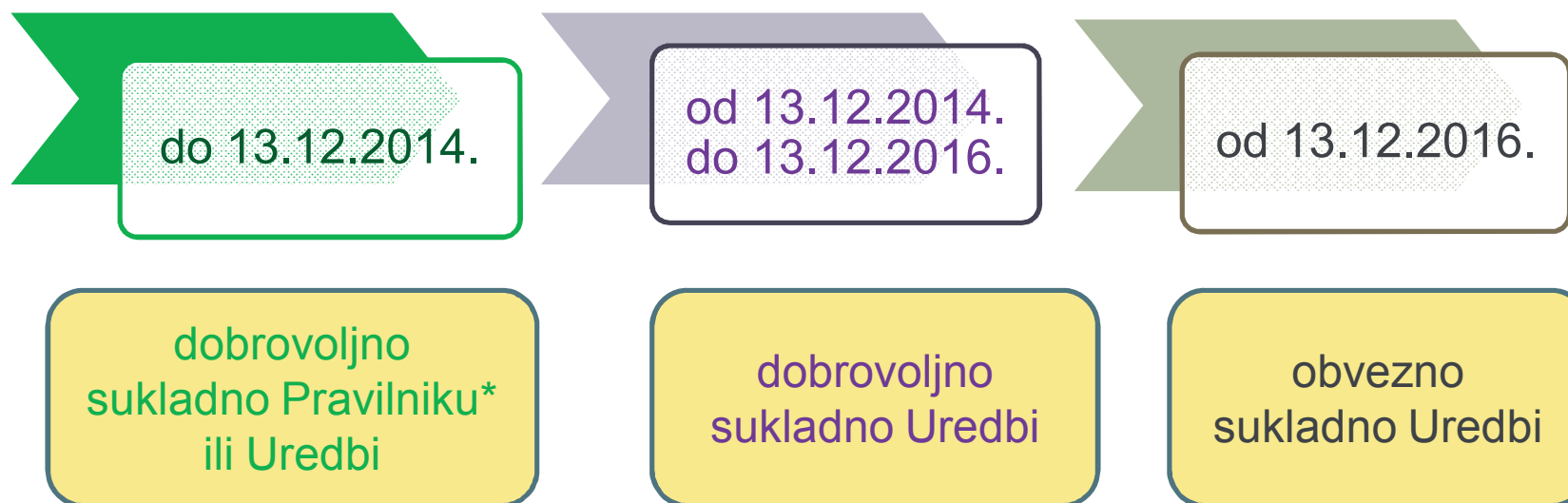
Primjenjuje se od 1. travnja 2015. ???

Ne primjenjuje se na meso koje je zakonito stavljeno na tržište Unije prije 1. travnja 2015. do iscrpljenja zaliha.

NUTRITIVNA DEKLARACIJA

Prijelazni period za navođenje hranjivih vrijednosti hrane

*Obvezno za hranu kod koje se pojavljuje prehrambena tvrdnja
Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane ("Narodne novine" broj
29/09.)

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

DA

- hrana označena prehrambenom ili zdravstvenom tvrdnjom
- hrana obogaćena nutrijentima (vitaminima, mineralima i drugim tvarima)
- hrana za posebne prehrambene potrebe prema posebnim propisima

NE

- dodatke prehrani (Direktiva 2002/46/EZ)
- prirodne mineralne vode (Direktiva 2009/54/EZ)

Prilog V. - Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- neprerađeni proizvodi koji sadrže jedan sastojak ili jednu kategoriju sastojaka
- prerađeni proizvodi koji su podvrgnuti samo jednom postupku prerade, i to zrenju, te koji sadrže jedan sastojak ili jednu kategoriju sastojaka
- voda namijenjena za konzumaciju, uključujući vodu čiji su jedini dodani sastojci ugljični dioksid i/ili arome

Prilog V. - Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- hrana za koju informacije o hranjivim vrijednostima nisu presudne za potrošača pri donošenju odluke o kupnji (npr. začinsko bilje, začini ili njihove mješavine, arome, aditivi, žvakaće gume, sol, stolna sladila)
- hranu u ambalaži koja je premala za ispunjavanje zahtjeva o obveznom označavanju odnosno čija je najveća površina manja od 25 cm²
- hrana, uključujući hranu iz domaće proizvodnje, koju proizvođač malih količina izravno isporučuje krajnjem potrošaču ili lokalnim maloprodajnim trgovinama koje izravno opskrbljuju krajnjeg potrošača

Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- pića koja sadrže više od 1,2 % vol. alkohola

Ako se navodi dobrovoljno:

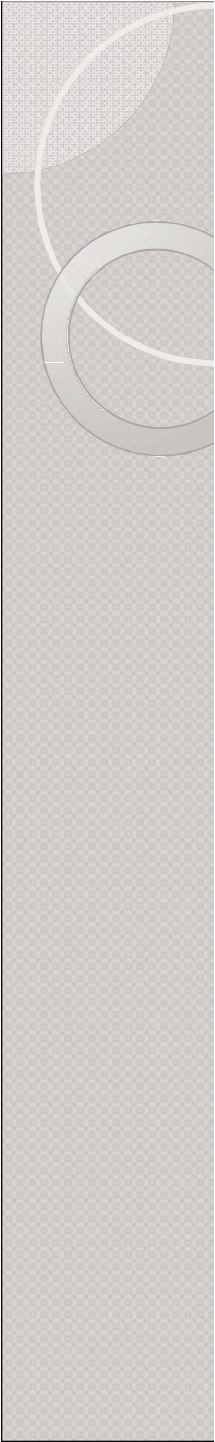
- može biti navedena samo energetska vrijednost
- nije propisan nikakav poseban oblik navođenja

- nepretpakirana hrana (osim ako je drukčije propisano nacionalnim mjerama)

Ako se navodi dobrovoljno:

mogu biti navedeni samo:

- (a) energetska vrijednost
- (b) energetska vrijednost, zajedno s količinama masti, zasićenih masnih kiselina, šećera i soli
- nije propisan nikakav poseban oblik navođenja
- može se izraziti samo po obroku ili jedinici konzumacije, pod uvjetom da su obrok/jedinica kvantificirani i navedeni u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije

Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

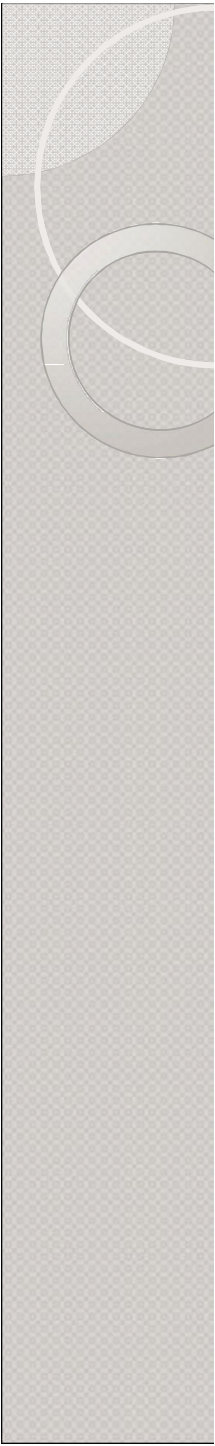
Izuzeća se ne primjenjuju kada hrana sadrži prehrambenu ili zdravstvenu tvrdnju odnosno na hranu kojoj su dodani vitamini ili minerali

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

Do 12.12.2014. na 100g/ml	Od 13.12.2014. na 100g/ml
Energetska vrijednost	Energija
Bjelančevine	Masti Od kojih - Zasićene masne kiseline
Ugljikohidrati Od kojih - Šećeri	
Masti Od kojih - Zasićene masne kiseline	Ugljikohidrati Od kojih - Šećeri
Vlakna	Bjelančevine
Natrij	Sol

Skupina 1

Skupina 2

Obvezna nutritivna deklaracija može se nadopuniti navođenjem:

- jednostruko nezasićenih masnih kiselina
- višestruko nezasićenih masnih kiselina
- poliola
- škroba
- vlakana
- vitamina ili minerala
- ~~kolesterol~~

Izračun energetske vrijednosti i količine hranjivih vrijednosti

- odgovaraju onima u hrani u prodaji
- po potrebi se informacije mogu odnositi na hranu nakon pripreme, pod uvjetom da su upute za pripremu dovoljno detaljne i da se informacije odnose na hranu pripremljenu za konzumaciju

Način izražavanja hranjivih vrijednosti

- Energetska vrijednost i količine hranjivih tvari izražavaju se na 100 g ili 100 ml
- Za vitamine i minerale mora biti naveden i postotak preporučenog unosa iz točke 1. Dijela A Priloga XIII. Uredbe 1169/2011 na 100 g ili 100 ml.

Vitamins i minerali koji se mogu navesti i njihovi preporučeni unosi				Vitamins i minerali koji se mogu navesti i njihovi preporučeni unosi			
Vitamin A (μg)	800	Klorid (mg)	800	Niacin (mg)	16	Mangan (mg)	2
Vitamin D (μg)	5	Kalcij (mg)	800	Vitamin B6 (mg)	1,4	Fluor (mg)	3,5
Vitamin E (mg)	12	Fosfor (mg)	700	Folna kiselina (μg)	200	Selen (μg)	55
Vitamin K (μg)	75	Magnezij (mg)	375	Vitamin B12 (μg)	2,5	Krom (μg)	40
Vitamin C (mg)	80	Željezo (mg)	14	Biotin (μg)	50	Molibden (μg)	50
Tiamin (mg)	1,1	Cink (mg)	10	Pantotenska kiselina (mg)	6	Jod (μg)	150
Riboflavin (mg)	1,4	Bakar (mg)	1	Kalij (mg)	2 000		

Značajna količina vitamina i minerala

- 15 % preporučenih unosa iz točke 1. na 100 g ili 100 ml u slučaju proizvoda koji nisu pića;
- 7,5 % preporučenih unosa iz točke 1. na 100 ml u slučaju pića;
- 15 % preporučenih unosa iz točke 1. po obroku ako pretpakovina sadrži samo jedan obrok.

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

- energetska vrijednost i količine hranjivih tvari mogu se po potrebi izraziti i kao postotak preporučenih unosa iz Dijela B Priloga XIII. na 100 g ili 100 ml
- u tom slučaju u njihovoj neposrednoj blizini mora se navesti sljedeća izjava: "Preporučeni unos za prosječnu odraslu osobu (8 400 kJ/2 000 kcal)"

Preporučeni unosi energije i odabranih hranjivih tvari (odrasli)	
Energija ili hranjiva tvar	Preporučeni unos
Energija	8 400 kJ/2 000 kcal
Ukupne masti	70 g
Zasićene masne kiseline	20 g
Ugljikohidrati	260 g
Šećeri	90 g
Bjelančevine	50 g
Sol	6 g

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

Ako su energetska vrijednost ili količina hranjivih tvari u proizvodu zanemarivi, informacije o tim elementima mogu se zamijeniti izjavom, kao na primjer:

"Sadrži zanemarive količine ..."

Izjava se navodi u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije (ako ona postoji).

Nutritivna deklaracija

Obvezno	na 100 g/ml	po obroku / jedinici konzumacije	Preporučeni unos na 100 g/ml
Dobrovoljno			
Energija	kJ/kcal	kJ/kcal	% iz Dijela B Priloga XIII.
Masti	g	g	% iz Dijela B Priloga XIII.
Od kojih			
• zasićene masne kiseline			% iz Dijela B Priloga XIII.
• jednostruko nezasićene masne kiseline	g		
• višestruko nezasićene masne kiseline	g	g	
Ugljikohidrati			% iz Dijela B Priloga XIII.
Od kojih			
• šećeri			% iz Dijela B Priloga XIII.
• poliola	g		
• škrob	g	g	
Vlakna	g	g	
Bjelančevine	g	g	% iz Dijela B Priloga XIII.
Sol	g	g	% iz Dijela B Priloga XIII.
Vitamini i minerali	mg, µg - točka 1. Dijela A Priloga XIII.	mg, µg - točke 1. Dijela A Priloga XIII.	% iz točke 1. Dijela A Priloga XIII.

Uglavnom na zadnjoj stranici ambalaže

Obrok ili jedinica konzumacije mora biti u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije

Preporučeni unos za prosječnu odraslu osobu (8 400 kJ/2 000 kcal)

Ponavljjanje navoda o hranjivim vrijednostima hrane

**energetska
vrijednost**

ili

**energetska
vrijednost +
masti, zasićene
masne kiseline,
šećer i sol**

**Mora se nalaziti u glavnom vidnom
polju, veličina slova $\geq 1,2$ mm**

Ponavljjanje navoda o hranjivim vrijednostima hrane

Obrok ili jedinica konzumacije 2 keksa (25 g)

25 g sadrži:

Energija
586 kJ
140 kcal

ili

7%

Na 100 g:
2343 kJ / 560 kcal

Q&A - Da li se dodatna izjava: „Preporučeni unos za prosječnu odraslu osobu (8 400 kJ/ 2 000 kcal)” mora navoditi u neposrednoj blizini svake nutritivne deklaracije? (Članci 32. i 33. Uredbe br. 1169/2011)

DA, ukoliko se informacije izražavaju kao postotak preporučenih unosa na 100 g ili 100 ml.

NE, kada su informacije izražene na obrok ili jedinicu konzumacije.

Sol
1.4 g

23%

Primjeri

DO SADA!

PO NOVOM!

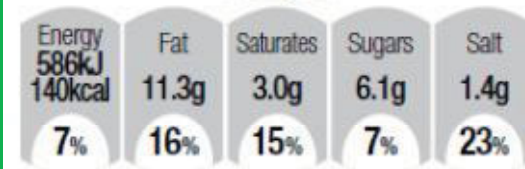
Per 25g bar:

Per 100g:
2343kJ / 560 kcal
Reference Intake
of an average adult
(8400kJ/2000kcal)

ili

Per 25g bar:

Per 100g: 2343kJ / 560 kcal
Reference Intake of an average adult (8400kJ/2000kcal)

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE Ministry of Agriculture

Unesite pojam

Traži

Ministarstvo

Zakonska regulativa

Mapa

Središnji
državni
portal

Sve na jednom mjestu.
www.gov.hr

Naslovna

Poljoprivreda

Hrana

- › Zaštita autohtonih proizvoda
- › Standardi kvalitete za hranu
- › Označavanje hrane - Informiranje potrošača o hrani
- › HR RASFF
- › Službeni i referentni laboratoriji za hranu i hranu za životinje
- › Službene kontrole
- › Sigurnost hrane
- › Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za

Naslovna > Hrana >

Hrana

Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje

Sigurnost hrane

Službene kontrole

Službeni i referentni laboratoriji za hranu i hranu za životinje

HR RASFF

Označavanje hrane - Informiranje potrošača o hrani

Standardi kvalitete za hranu

zlat
GODIŠN
ZA NAJE

UPUTE
JESENSKA SIJEV

OBRASCI

Odaberite

Sve na jednom mjestu.
www.gov.hr

Naslovna

Poljoprivreda

Hrana

- › Zaštita autohtonih proizvoda
- › Standardi kvalitete za hranu
- › Označavanje hrane - Informiranje potrošača o hrani
 - › Održana radionica "Workshop on food information to consumers - AGR 50136"
 - › Seminari na temu: Obveze subjekata u poslovanju s hranom pri informiranju potrošača
- › HR RASFF
- › Službeni i referentni laboratoriji za hranu i hranu za životinje
- › Službene kontrole
- › Sigurnost hrane
- › Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje

Naslovna > Hrana > Označavanje hrane - Informiranje potrošača o hrani >

Označavanje hrane - Informiranje potrošača o hrani

Označavanje, reklamiranje i prezentiranje hrane najvažniji su oblici komunikacije subjekta u poslovanju s hranom (proizvođača, trgovca, ugostitelja i svakog drugog subjekta u poslovanju s hranom koji na tržište stavlja hranu) s potrošačem te je jedno od najsloženijih zakonski uređenih područja vezanih uz hranu.

Sukladno načelu zaštite vlastitih interesa, potrošači moraju biti potpuno informirani o hrani koja je stavljena na tržište i koja im se nudi te im se na taj način omogućava izbor hrane koju će kupiti i konzumirati.

Označavanje, reklamiranje i prezentiranje, odnosno informiranje potrošača o hrani, mora biti takvo da ne obmanjuje krajnjeg potrošača osobito glede sastava, količine, trajnosti, podrijetla, postupka proizvodnje, karakteristika hrane, prirode, identiteta i svojstava hrane. Odgovornost za označavanje, reklamiranje i prezentiranje zapakirane ili pretpakirane hrane ima proizvođač ili onaj koji hranu pakira ili stavlja na tržište, a koji ima sjedište u Europskoj uniji.

Za označavanje, odnosno informiranje potrošača o nezapakiranoj ili nepretpakiranoj hrani odgovoran je subjekt u poslovanju s hranom koji hranu prodaje krajnjem potrošaču.

Za donošenje i tumačenje propisa o općem označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane, odnosno informiranje potrošača o hrani kao i za označavanje energetske vrijednosti i hranjivih vrijednosti hrane nadležna je Uprava kvalitete hrane i fitosanitarne politike.

Zakonski akti:

- Zakon o hrani (Narodne novine, broj 81/2013, 14/2014)
- Uredba Komisije (EZ) br. 608/2004 o označavanju hrane i sastojaka hrane s dodatkom fitosterola, estera fitosterola, fitostanola i/ili estera fitostanola
- Uredba Komisije (EU) br. 718/2013 o izmjeni Uredbe (EZ) br. 608/2004 o označavanju hrane i sastojaka hrane s dodatkom fitosterola, estera fitosterola, fitostanola i/ili estera fitostanola
- Zakon o informiranju potrošača o hrani (Narodne novine, broj 56/2013, 14/14)
- Uredba (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan

zlat
GODIŠN
ZA NAJE

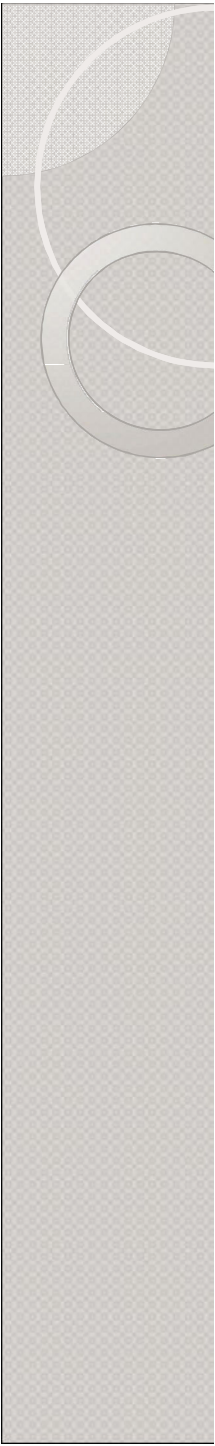
UPUTE
JESENSKA SIJEV

OBRASCI

Odaberite

Ostvariva
informacij

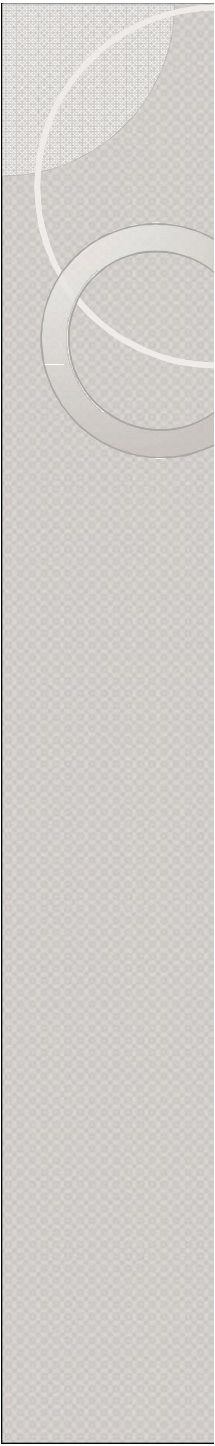
Službenik
podataka

Pristup zakonodavstvu Europske unije - <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

UREDBA (EU) br. 1169/2011 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1414075893630&uri=CELEX:02011R1169-20140219>

HVALA NA PAŽNJI !

Ministarstvo poljoprivrede
Uprava kvalitete hrane i fitosanitarne politike
Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
tel: 01/61 09 716
fax: 01/61 09 189

www.mps.hr